

INTERVJU: Miha Ferkov, scenograf in arhitekt

"Iskanja sem se lotil kar z google.earth"

Renata Anžič Trtnik

Foto: osebni arhiv Mihe Ferkova in Ivona Ljubičić

Scenograf in arhitekt Miha Ferkov je sodeloval pri filmih Petelinji zajtrk, Gremo mi po svoje, pred kratkim pa tudi pri novem slovenskem filmu Šanghaj.

Miha Ferkov je predvsem scenograf, vendar še zdaleč ne samo to.

Če sem imela kdaj v življenju občutek, da je nekdo izmuzljiv, potem zagotovo še nikoli tako zelo. Pa ne namenoma, ne, samo takšen pač je. Zdaj je tu, naslednji hip tam, telefon se je pregreval ob dogovarjanjih. Je poln energije in takšen njegov način življenja. Ampak splačalo se je. Sogovornik je zelo komunikativen. Za seboj ima že nekaj vidnih scenografskih podvigov, kot na primer Petelinji zajtrk, Gremo mi po svoje, pred kratkim pa je sodeloval pri novem slovenskem filmu Šanghaj. Na intervju je pridrvel je z "biciklom", ves razposajen, šik. Živi urbano in svetovljansko, prav tako deluje. Je predvsem scenograf, vendar še zdaleč ne samo to.

Naselje Šanghaj

Ko vtipkam v iskalnik vaše ime, je kar nekaj zadetkov. Potem je tu še Facebook, tam predvsem razvijate z albumi s potovanj. Fotografije so prečudovite. Vendar vseeno niste eden tistih, ki bi se kazali na vseh možnih prireditvah in zabavah. Kdo je pravzaprav Miha Ferkov?

Petintridesetletnik, ki pogosto ni z ničemer povsem zadovoljen in v vsaki stvari opazi najprej detajl, ki bi ga lahko spremenil, izboljšal, ali pa celoto, ki bi jo "v paketu" zamenjal. Na nekaterih področjih, predvsem delovnih in bolj kreativnih, je ta lastnost dobrodošla, večkrat pa zelo nezaželena, predvsem v odnosih, ki niso poslovne narave.

Kaj je vaš poklic, s čim se ukvarjate?

Študiral sem arhitekturo in med študijem tudi nekaj let delal v arhitekturnem biroju. Kmalu sem se zalotil, da vse pogosteje pogledujem na uro in si želim ven, vse pogosteje sem imel odmore za kavo (navihan nasmeh, op. a.). Pol leta mi je bilo zanimivo, dokler nisem osvojil veščin, ki so v projektiranju potrebne, potem pa sem se začel dolgočasiti. Pozneje sem povsem po naključju zašel v scenografijo. Delam predvsem scenografijo slovenskih filmov in reklam za domače in tuje trge. Zdaj se ukvarjam tudi z interjerjem, vendar samostojno in zgolj občasno.

Se vam zdi, da se v vašem vsakdanu izobrazba, delo in hobiji prepletajo?

Študij arhitekture mi vsekakor zelo koristi pri delu, čeprav na prvi pogled to morda ni tako videti. Zdi se mi, da se veliko informacij, ki jih dobiš na predavanjih, usede nekam v podzavest in jih počasi črpaš, a se tega niti ne zavedaš povsem. Preprosto veš, da je kompozicija prava, barvni odtenek ustrezen ... Najvidnejši hobi je zagotovo fotografiranje, predvsem motivi narave, mest, stavb in tako dalje. Morda je zanimivo, da so na mojih fotografijah redko ljudje. Če se le da, fotografiram prazne prostore.

Bordel v Trstu (postavljen v studiu Viba filma)

Ne marate fotografirati ljudi ali vam je "praznina" blizu?

Ne vem zakaj, mogoče imam občutek, da bodo ljudje le nepotrebni elementi fotografije, ki bodo pritegnili preveč pozornosti in s tem zabrisali lastnosti samega prostora. Tako sem imel v svoji zbirki fotografij pogosto prav takšne lokacije, kakršne smo potrebovali za snemanje. Ali pa sem vsaj takoj vedel, kje moram preveriti teren. Zadnja leta v prostem času veliko kolesarim in pri vožnji s kolesom je percepcija prostora povsem drugačna. Tako imam fotoaparata vedno pri sebi in dokumentiram zanimive vedute, ki bi lahko bile primerne za snemalno prizorišče.

Združujete arhitekturo in scenografijo? Je kje stičišče?

Arhitekture v pravem pomenu besede niti ne izvajam, interjer in scenografija pa sta pravzaprav isto. Razlika je le ta, da pri scenografiji funkcija ni na prvem mestu, pomembna je le maska. Ko pa opremljam stanovanja ali lokale, običajno preklopim razmišljanje z videza na funkcijo. Scenografija je v tem smislu preprostejša, saj je pomembno le, kako je vse skupaj videti. Stičišče je v sami izvedbi, risanju načrta in komunikaciji z izvajalci.

Pri koliko projektih ste sodelovali? Torej vse od študentskih filmov do celovečercem ...

Sodeloval sem pri dveh celovečercih, ki so ju že predvajali v kinematografih (Petelinji zajtrk, Gremo mi po svoje), in enem, ki bo končan prihodnjo jesen (Šanghaj). Poleg tega pri kar nekaj televizijskih filmih (med njimi so tudi celovečerni: Distorzija, Aufbiks!, Želim vse, Gverilci) in skupaj pri približno 30 kratkih filmih. Pri nadaljevanjih bi izpostavil televizijsko serijo Strasti, za katero je bilo potrebno v rekordnem času zgraditi več kot 10 setov povsem od začetka. To je bila bitka s časom, dodaten izziv in adrenalin za scenografa. Tu so še Trafika, Čokoladne sanje, Zabranjena ljubav (hrvaška televizija RTL) ... Izpostavil sem samo nekaj projektov, ki so vsak po svoje ostali v spominu. Vsa dela so vidna na moji spletni strani. Ko pogledam, koliko se je že nabralo, se sam sebi čudim, da imam še toliko prostega časa za potovanja in šport ...

Začeli ste s scenografijo študentskih filmov. Kateri projekt vam pomeni preboj, ki ga ocenjujete kot vidnejšega?

Za slovenski medijski prostor je bil to zagotovo film Petelinji zajtrk. Kar pa zadeva profesionalno delo, je bilo zame sodelovanje pri filmu Heidi nekaj povsem novega. Film angleške produkcije s prepoznavnimi imeni, kot so Geraldine Chaplin in Max von Sydow v glavnih vlogah, je bil večinoma posnet v slovenskih Alpah in v Ljubljani, pri projektu sem sodeloval kot asistent art direktorja. V ekipi je bilo precej več članov kot v katerikoli domači produkciji, delo je bilo bolj definirano in razdeljeno, vsak je delal le svoje delo. Pri domačih projektih se namreč pogosto zgodi, da si sektorji med seboj bolj pomagajo. Film Petelinji zajtrk je bil prvi projekt, za katerega je vedel skoraj sleherni Slovenec. Tako je bila to neke vrste potrditev dela, saj smo naredili nekaj, kar je bilo vsem poznano. Takšen odziv daje poseben zagon za nadaljnje delo. Glede na to, da je bil to moj prvi celovečerec in tako uspešen, se mi je zdelo, da sem lahko kos vsakršnemu projektu. Zdi se mi, da sem se takrat znebil strahu, ki je sicer vedno prisoten v smislu, da se ne ve, kakšen bo rezultat. Drugi takšen film je bil Gremo mi po svoje, za katerega sem v šali celo napovedal rekorden ogled. Vedno sem zelo pozitivno naravnani do projekta, ki ga delam in verjamem vanj. Menim, da je odnos celotne ekipe do samega filma zelo pomemben, saj se na izdelku to močno čuti. Tako je bilo pri obeh filmih in če lahko sklepam po tem, bo film Šanghaj gotovo še ena uspešnica.

Županova pisarna (postavljena v zapuščeni šoli v MS)

Med brskanjem po spletu sem še nekaj odkrila. Menda radi potujete. Kaj še počnete?

Če začnem s športom, je to nekaj novejšega. Pred leti sem si za sprostitev po delu največkrat privoščil pijačo in cigareto. Ko sem ugotovil, da me to še bolj izčrpa in niti najmanj sprosti, sem iskal nekaj novega. Preveril sem jogo, meditacijo in kmalu ugotovil, da to ni zame, vsaj za zdaj ne. Vse gre prepočasi, ni takojšnjega učinka. Vedno si pri vsaki stvari želim odziv v trenutku, morda mi je tudi

zato scenografija bolj vseč od arhitekture, ker se precej hitreje odvija. Tako sem si za rekreacijo oziroma sprostitev hitro našel športe, ki se jih izvaja v naravi. Tako so to tek, kolesarjenje in plavanje. V plavanju sem odkril povsem novo dimenzijo, neke vrste meditacijo, ki je posledica dihanja. Zadnji dve leti se udeležujem celo maratonov, letos sem preplaval Piranski zaliv. Ko sem se odločil, da je rekreacija prav tako pomembna kot delo, včasih prestavim kakšen sestanek zaradi športa, na kar pred nekaj leti nisem upal niti pomisliti. Za potovanja pa bi lahko rekel, da so moja šibka točka. Običajno razmišljam o naslednjem potovanju, medtem ko se končuje prejšnje. Ker je narava mojega dela vezana bolj na pomladne, poletne in jesenske mesece, si zadnja leta privoščim daljša potovanja v zimskem času in za tri mesece odpotujem na južno poloblo.

Na odklop?

Običajno po nekaj tednih povsem odklopim vse, kar je povezano z delom, domom, domačim okoljem. Možgani preidejo v stanje 0, potem pa začnejo ponovno procesirati. Iz nič. To je posebno obdobje, saj samo skeniram okolico in se prepuščam nepredvidljivim situacijam. Zadnja leta destinacij niti ne načrtujem več, pač pa si smer izbiram povsem po naključju, intuitivno. Na zadnjem potovanju pa se mi je zgodilo nekaj zanimivega, saj sem sredi poti izvedel, da bomo realizirali film Šanghaj in za katerega bom moral zgraditi celotno romsko naselje. Tako sem od tistega trenutka dalje gledal z drugačnimi očmi. Nahajal sem se v Maleziji, zatem sem šel še na Borneo in Filipine. V vseh teh deželah sem imel obilico možnosti, da sem fotografiral in preučeval način gradnje ter bil pozoren na vse detajle in rešitve, kako si ljudje iz povsem vsakdanjih odpadkov postavijo bivališča. Tako sem se za film zelo hitro odločil in predlagal gradnjo naselja iz kosovnih odpadkov. Na prekmurski deponiji smo tako s sodelavci nabirali kose kar nekaj tednov.

Naselje Šanghaj

Šanghaj je vaš zadnji večji projekt. Kako ste ga doživljali?

Film Šanghaj režiserja Marka Naberšnika in v produkciji Arsmédie je bil zame velik izziv v različnih pogledih. Že samo lokacij je bilo prek 50 in mnoge je bilo zaradi produkcijskih pogojev potrebno združevati, več lokacij smo morali najti blizu že potrjenih ... Glavno lokacijo, naselje Šanghaj, smo zgradili ob manjšem jezeru v Prekmurju. Iskanja sem se lotil kar z google.earth, kjer sem si označil vsa

jezera v Prekmurju in jih pozneje preveril še v naravi. Tako smo v Filovcih zgradili naselje s kar 35 objekti. Večinoma so seveda romske kolibe, a med njimi so bili tudi ogromna hiša romskega kralja Belmonda (10 krat 10 metrov, višina 6 metrov), gostilna, frizerski salon. Po snemanju smo celotno naselje porušili, odstranili nasutje, ki je služilo kot temelj, in tako bo naslednjo pomlad na tem mestu ponovno le njiva, kot vsa leta doslej ... Precej zahtevna scenografija je bila tudi zaradi časovnega razpona zgodbe, ki se odvija od leta 1945 pa do 1995. Redko se zgodi, da je scenografija skoraj v celoti postavljena in da je tako malo obstoječih objektov kot pri filmu Šanghaj. Namreč tudi večino interjerjev, več kot 15 prizorišč, smo postavili v studiu – večje objekte v studiu Viba filma v Ljubljani, manjše pa v opuščeni šoli v Murski Soboti, kjer smo učilnice uporabili kot studio. Ker se večina zgodbe dogaja na prostem in je bilo večino snemalnih dni zunaj, so ti objekti služili kot rezerva v primeru slabega vremena.

Pričakovanja?

Kot vemo, pri filmu ni pravega recepta za uspeh, a kljub temu sem prepričan, da bo film ne le slovenska uspešnica, ampak zagotovo tudi vsaj na Balkanu, če ne še kje ...

Kdaj pride na platna? Pa obeti?

Film bo v kinematografe prišel jeseni 2012 in seveda si obetamo, da ga bodo predvajali vsaj do pomladi.

Kako je biti scenograf v tujini? Vas vleče v tujino v filmsko ali morda gledališko industrijo?

V tujini sem za zdaj delal le na Hrvaškem in v Italiji, kjer ni bistveno drugače kot tu. Sem pa sodeloval z mnogimi tujimi režiserji, scenografi in producenti (predvsem pri reklamah) in ne bi mogel trditi, da se v tujini dela kaj drugače. Mogoče je le več ljudi v ekipi in tako ima vsak natančneje določene svoje odgovornosti. Ne morem reči, da bi si kaj bolj želel delati v tujini kot doma, saj imam vsako sezono toliko dela, da komaj čakam zimske mesece, ko odidem na počitnice. Če me bo kdaj pot tudi profesionalno zanesla v tujino, bo to verjetno povsem po naključju. S scenografijo v gledališču še nimam izkušenj, bi mi pa to vsekakor predstavljalo nov izziv.

Obstaja sanjski projekt?

Sanjski projekt je vsak, h kateremu te povabi režiser, ki verjame v svoj film in ki ve, zakaj te povabi. S tem izrazi zaupanje, kar je gotovo najmočnejši zagon za projekt. In posledično vsak tak postane sanjski.